

Euroopan talous- ja sosiaalikomitean lausunto aiheesta ”Ehdotus Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi tislattujen alkoholijuomien määritelmistä, esittelystä ja merkinnöistä, tislattujen alkoholijuomien nimien käytöstä muiden elintarvikkeiden esittelyssä ja merkinnöissä sekä tislattujen alkoholijuomien maantieteellisten merkintöjen suojaamisesta”

(COM(2016) 750 final – 2016/0392 (COD))

(2017/C 209/09)

Esittelijä: **Peter SCHMIDT**

Lausuntopyyntö	neuvosto, 9.12.2016 Euroopan parlamentti, 12.12.2016
Oikeusperusta	Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 43 artiklan 2 kohta, 114 artiklan 1 kohta ja 304 artikla
Vastaava erityisjaosto	”maatalous, maaseudun kehittäminen, ympäristö”
Hyväksyminen erityisjaostossa	14.3.2017
Hyväksyminen täysistunnossa	29.3.2017
Täysistunnon numero	524
Äänestystulos	211/0/4
(puolesta / vastaan / pidättyi äänestämästä)	

1. Päätelmät ja suositukset

1.1 ETSK pitää tervetulleena komission aloitetta yhdenmukaistaa voimassa oleva tislattuja alkoholijuomia koskeva oikeudellinen kehys EU:n toiminnasta tehdyn sopimuksen (SEUT) kanssa ja saattaa lainsäädäntö EU:n uusien oikeudellisten välineiden mukaiseksi. Tämä koskee esimerkiksi elintarviketietojen antamista kuluttajille ja maataloustuotteiden ja elintarvikkeiden laatujärjestelmiä.

1.2 ETSK kannattaa erityisesti kytkösten vahvistamista maataloussektorin kanssa. Tämä side on ratkaisevan tärkeä EU:ssa tuotettujen tislattujen alkoholijuomien laadun ja maineen kannalta.

1.3 ETSK kannattaa lähtökohtaisesti muutoksia, joilla varmistetaan yhdenmukaisuus SEUT-sopimuksen kanssa ja helpotetaan lainsäädäntöprosessia, mutta pitää toivottavana, että painopistettä siirretään delegoiduista säädöksistä enemmän täytäntöönpanosäädösten suuntaan. Joiltakin osin poikkeusmahdollisuus tulisi poistaa kokonaan.

1.4 ETSK tiedostaa yhdenmukaistamistoimen mutkikkouden ja pitää tervetulleena selvennyksiä ja parannuksia, jotka on toteutettu sellaisilla aloilla kuin yhdistettyjä ilmaisuja, viittauksia ja tislattujen alkoholijuomien sekoituksia koskevat merkintösäännöt ja raaka-aineiden alkuperän vapaaehtoinen merkintä. Tästä huolimatta tulisi harkita uudelleen eräitä ehdotuksessa muutettuja kohtia, jotka yksilöidään jäljempänä.

1.5 Maantieteellisten merkintöjen osalta ETSK pitää tervetulleena järjestelmän sääntöjen ja menettelyiden selkeyttämistä sekä perinteille ja paikalliselle/alueelliselle tuotannolle annettua arvoa.

1.6 ETSK pitää tärkeänä säilyttää tislattujen alkoholijuomien alan nykyinen suojelutaso, jotta voidaan taata, että lisäarvo ja työpaikat pysyvät Euroopassa. Ratkaiseva tekijä on paikka, jossa tuote on tislattu ja valmistettu. Terminologiaan tehdyt muutokset eivät saa tarkoittaa merkittäviä muutoksia alalle.

1.7 Esittelyyn ja merkintöihin viitaten komitea ehdottaa tarkasteltavana olevaan ehdotukseen tiettyjä parannuksia, esimerkiksi mitä tulee ”jäljitteleviin aromeihin” liittyvien mahdollisten väärin tietojen antamisen ja väärinkäsitysten välttämiseen, sillä kuluttaja voi joutua tässä harhaanjohtetuksi.

1.8 Vaikka asia ei kuulu välittömästi komission ehdottaman asetuksen soveltamisalaan, ETSK toistaa aikaisemmat suosituksensa laatia johdonmukainen ja kattava toimintalinjaus, jonka perustana on haitallisen alkoholinkäytön välttäminen sekä sellaisen vastuullisen kuluttamisen edistäminen, jolla vältetään terveysriskejä ja alaikäisten alkoholinkulutusta – ei pelkästään tislattujen alkoholijuomien osalta vaan yleisemminkin. Tiedottaminen, koulutus ja tietoisuuden lisääminen ovat tässä suhteessa ratkaisevan tärkeitä asioita, ja ETSK pitää lukuisia asiaan liittyviä julkisen vallan ja yksityisen sektorin aloitteita tervetulleina.

2. Johdanto

2.1 Komissio pyrkii ehdottamallaan asetuksella yhdenmukaistamaan voimassa olevan tislattuja alkoholijuomia koskevan asetuksen (EY) N:o 110/2008 ⁽¹⁾ Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen (SEUT-sopimus) kanssa. Ensisijaisesti sillä jaetaan komission mainitun asetuksen nojalla hyväksymät säännökset delegoiduiksi säädöksiksi ja täytäntöönpanosäädöksiksi sekä otetaan käyttöön maatalouslähtöinen oikeuserusta ⁽²⁾, jolla korostetaan vahvaa kytköstä maatalousalaan.

2.2 Sen ohella, että säännökset yhdenmukaistetaan SEUT-sopimuksen kanssa, ehdotuksessa esitetään vain joitakin pieniä teknisiä muutoksia asetuksen (EY) N:o 110/2008 täytäntöönpanossa olevien puutteiden korjaamiseksi ja lainsäädännön saattamiseksi EU:n uusien säädösten mukaiseksi. Tämä koskee esimerkiksi elintarviketietojen antamista kuluttajille (asetus (EU) N:o 1169/2011 ⁽³⁾) ja maataloustuotteiden ja elintarvikkeiden laatujärjestelmiä (asetus (EU) N:o 1151/2012 ⁽⁴⁾).

2.3 Tarkemmin tarkastellen ehdotuksessa selvennetään joitain yhdistettyjä ilmaisia, viittauksia ja tislattujen alkoholijuomien sekoituksia koskevia merkintösääntöjä, millä pyritään välttämään ongelmia sisämarkkinoilla. Siihen sisältyy myös uusi artikla alkuperän ilmoittamisesta, ja sillä otetaan käyttöön selkeämmät menettelyt asetuksen (EU) N:o 1151/2012 mukaisten maantieteellisten merkintöjen rekisteröimiseksi.

3. Yleistä

3.1 ETSK pitää tervetulleena komission ehdotusta, jolla se pyrkii yhdenmukaistamaan voimassa olevan tislattuja alkoholijuomia koskevan asetuksen (EY) N:o 110/2008 SEUT-sopimuksen kanssa ja saattamaan lainsäädännön EU:n uusien säädösten mukaiseksi. Ehdotetut puitteet tuovat yleisesti sääntöjä koskevaa selkeyttä ja johdonmukaisuutta tislattujen alkoholijuomien alalle.

3.2 ETSK panee merkille, että komissio on kuullut tislattujen alkoholijuomien tuottajien järjestöjä. Tislattujen alkoholijuomien ala EU:ssa on osa maatalouselintarvikealaa, joka on Euroopan unionin suurin vientiala, ja sen myynti EU:n ulkopuolella oli vuonna 2015 yli 10 miljardia euroa. Ala työllistää Euroopassa miljoona työntekijää tuotannossa ja myynnissä, ja sillä on läheiset taloudelliset ja sosiaaliset yhteydet maatalousalaan. Tislattujen alkoholijuomien valmistevero ja alv tuottavat vuosittain noin 23 miljardia euroa. Tislattujen alkoholijuomien kulutus on kuitenkin laskenut 32 prosenttia vuosien 1980 ja 2014 välillä. Tämä heijastuu kahdesta erillisestä kehityssuunnasta: korkealuokkaisiin tuotteisiin siirtyminen ja alkoholinkulutuksen määrän väheneminen valitun juomalaadun parantuessa. Tislattujen alkoholijuomien anniskeluymynti (hotelleissa, ravintoloissa, kahviloissa) väheni esimerkiksi vuosien 2000 ja 2015 välillä 8 prosenttia, 23,5 miljoonaan hehtolitraan, mutta sen arvo kasvoi 30 prosenttia.

3.3 Vaikka komission ehdotuksella pyritään ensisijaisesti varmistamaan oikeudellinen yhdenmukaisuus SEUT-sopimuksen kanssa, se tarjoaa kuitenkin myös tislattujen alkoholijuomien alalle tilaisuuden pitää yllä laatua ja perinteisiä käytänteitä sekä suojella mainettaan globaalilla tasolla. Ehdotus tarjoaa nimittäin selkeyttä jokaisen juoman valmistuksesta: tämä koskee raaka-aineita, vähimmäisalkoholipitoisuutta markkinointia varten, suurinta tislauksenvahvuutta, kypsytysaikaa, makeuttamisvaatimuksia jne. Tislattujen alkoholijuomien luokkien erittely auttaa suojelemaan erilaisia perinteitä.

3.4 ETSK pitää tärkeänä, että kytköksiä maataloussektoriin vahvistetaan. Tislattujen alkoholijuomien tuotannossa tulisi sallia ainoastaan maatalouden raaka-aineita, millä varmistettaisiin myös myyntikanava maatalouden perustuotteille.

⁽¹⁾ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EY) N:o 110/2008, annettu 15 päivänä tammikuuta 2008, tislattujen alkoholijuomien määrittelmästä, kuvauksesta, esittelystä, merkinnöistä ja maantieteellisten merkintöjen suojaamisesta sekä neuvoston asetuksen (ETY) N:o 1576/89 kumoamisesta. EUVL L 39, 13.2.2008, s. 16

⁽²⁾ Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 43 artiklan 2 kohta.

⁽³⁾ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) N:o 1169/2011, annettu 25 päivänä lokakuuta 2011, elintarviketietojen antamisesta kuluttajille, Euroopan parlamentin ja neuvoston asetusten (EY) N:o 1924/2006 ja (EY) N:o 1925/2006 muuttamisesta sekä komission direktiivin 87/250/ETY, neuvoston direktiivin 90/496/ETY, komission direktiivin 1999/10/EY, Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2000/13/EY, komission direktiivien 2002/67/EY ja 2008/5/EY sekä komission asetuksen (EY) N:o 608/2004 kumoamisesta (ETA:n kannalta merkityksellinen teksti). EUVL L 304, 22.11.2011, s. 18

⁽⁴⁾ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) N:o 1151/2012, annettu 21 päivänä marraskuuta 2012, maataloustuotteiden ja elintarvikkeiden laatujärjestelmistä. EUVL L 343, 14.12.2012, s. 1

3.5 Muutokset, joilla varmistetaan yhdenmukaisuus SEUT-sopimuksen kanssa ja helpotetaan lainsäädäntäprosessia, ovat yleisesti ottaen myönteisiä. Olisi kuitenkin asianmukaisempaa siirtää painopistettä delegoiduista säädöksistä enemmän täytäntöönpanosäädösten suuntaan. Joiltakin osin poikkeusmahdollisuus tulisi poistaa kokonaan, erityisesti jos siihen liittyy suuria muutoksia. Mainittakoon esimerkkinä, että komissio pyrkii saamaan valtuudet (16 artiklan 3 kohta) laatia delegoituja säädöksiä, joilla sallitaan rekisteröidyn maantieteellisen merkinnän nimen kirjoittaminen vientimarkkinoiden kielellä sellaisilla markkinoilla, missä tämä on pakollista eli minne tuote ei pääse ilman kyseistä tietoa. Nykyinen EU-asetus kuitenkin antaa jo tällaisen mahdollisuuden tuottajille, mutta se on poistettu tekstistä yhdenmukaistamishetimituksessa. Nykyinen mahdollisuus tulisi palauttaa, jolloin tarvetta toimivallan siirtoon ei ole.

3.6 Tislattujen alkoholijuomien tuottajien kannalta yksi keskeisistä tavoitteista on perinteiden ja tislattujen alkoholijuomien maantieteellisten merkintöjen järjestelmän säilyttäminen. ETSK pitää lähtökohtaisesti tervetulleena tislattuihin alkoholijuomiin sovellettavien maantieteellisiä merkintöjä koskevien sääntöjen selkeyttämistä.

3.7 Vaikka asia ei kuulu välittömästi komission ehdottaman asetuksen soveltamisalaan, ETSK toistaa aikaisemmat suosituksensa laatia johdonmukainen ja kattava toimintalinjaus⁽⁵⁾, jonka perustana on haitallisen alkoholinkäytön välttäminen sekä sellaisen vastuullisen kuluttamisen edistäminen, jolla vältetään terveysriskejä ja alaikäisten alkoholinkulutusta – ei pelkästään tislattujen alkoholijuomien osalta vaan yleisemminkin. Tiedottaminen, koulutus ja tietoisuuden lisääminen ovat tässä suhteessa ratkaisevan tärkeitä seikkoja. ETSK toteaa, että yksityissektori on osallisena lukuisissa eri puolilla EU:ta järjestetyissä aloitteissa ja sosiaalisissa ohjelmissa, jotka osoittavat, että alkoholin väärinkäyttöä on mahdollista vähentää, erityisesti nuorten parissa⁽⁶⁾.

3.8 Komission ehdotuksessa ei käsitellä kysymystä tislattujen alkoholijuomien ainesosaluettelosta ja ravintosisältöä koskevasta tiedosta. ETSK toistaa kuitenkin, että kuluttajilla on oikeus saada totuudenmukaista ja tasapuolista tietoa alkoholijuomista, jotta he voivat tehdä tietoon perustuvia päätöksiä kulutuksestaan⁽⁷⁾. Mikro- ja pientuottajat tarvitsisivat tukea sääntöjen soveltamisessa. Komitea antaa mielellään panoksensa komission hiljattain aiheesta julkaiseman kertomuksen⁽⁸⁾ käynnistämään keskusteluun.

4. Erityistä

4.1 ETSK tunnustaa yhdenmukaistamistoimen mutkikkuuden ja pitää tervetulleena selvennyksiä ja parannuksia, jotka on toteutettu sellaisilla aloilla kuin yhdistettyjä ilmaisia, viittauksia ja tislattujen alkoholijuomien sekoituksia koskevat merkintösäännöt ja raaka-aineiden alkuperän vapaaehtoinen merkintä. Tästä huolimatta joitain ehdotuksessa muutettuja kohtia tulisi harkita uudelleen. Tämä koskee esimerkiksi seuraavaa:

— Kaikkien ”ja/tai”-ilmaisujen korvaaminen muilla ilmaisuilla ei saa johtaa minkäänlaiseen virhetulkintaan tai sekaannukseen. ETSK ehdottaa siksi johdanto-osaan lisättäväksi kappaletta, jossa korostettaisiin, että kaikki ”ja/tai”-ilmaisut on korvattu merkitykseltään vastaavilla ilmaisuilla ja ettei komission tarkoituksena ole muuttaa asetuksen (EY) N:o 110/2008 säännösten sisältöä.

— Tuotantokäytäntöjen ja aromien määritelmiä on selkeytettävä.

— Termi ”tekninen asiakirja” on korvattu termillä ”tuote-eritelmä”, minkä tarkoituksena on yhdenmukaistaa neljän maantieteellisiä merkintöjä käyttävän alan (elintarvikkeet, viini, tislattut alkoholijuomat ja maustetut viinit) sääntöjä. Kaikenlaisten virhetulkintojen välttämiseksi tulisi kuitenkin lisätä johdanto-osan kappaletta, jossa selvennetään näiden kahden termin keskinäinen vastaavuus.

4.2 Komission asetusehdotuksen 8 artiklan 5 kohdassa säädetään, että myyntinimityksiä, joita on täydennetty ilmaisulla ”makuinen” (tai muulla samanlaisella ilmaisulla), voidaan käyttää viitattaessa tislattua alkoholijuomaa jäljitteleviin aromeihin tai niiden käyttöön muun elintarvikkeen kuin juoman tuotannossa. Komitea katsoo, että tämä säännös voi olla kuluttajien kannalta harhaanjohtava.

⁽⁵⁾ EUVL C 318, 23.12.2009, s. 10

⁽⁶⁾ Ks. esimerkiksi: HBSC (*Health Behaviour in School-aged Children, 11-13-15 years old*) – vuonna 2016 julkaistun viimeisen HBSC-tutkimuksen keskeisten tulosten tiivistelmä: <http://spirits.eu/files/98/cp.as-095-2016-hbcs-survey-2016-key-messages-final.pdf>; ESPAD (*the European School Survey Project on Alcohol and Other Drugs, 15-16 years old*). ESPAD-tutkimuksen mukaan 86 prosenttia eurooppalaisista opiskelijoista ilmoittaa nyt, etteivät he ”ole olleet humalassa” 30 viime päivän aikana. Tämä on 23 prosenttiin lasku päihtymysten tasossa (vuodesta 2003). Humalajuomisen tiheys on laskenut 28 prosenttia huippuarvostaan vuonna 2007 (18 prosentista vuonna 2007 13 prosenttiin vuonna 2015). Nämä myönteiset kehityssuunnat ovat havaittavissa sekä poikien että tyttöjen parissa.

⁽⁷⁾ EUVL C 332, 8.10.2015, s. 28

⁽⁸⁾ Komission kertomus Euroopan parlamentille ja neuvostolle alkoholijuomien ainesosaluetteloa ja ravintoarvoilmoitusta koskevista pakollisista merkinnöistä, COM(2017) 58 final – 13/03/2017.

4.3 Jotta voidaan sekä säilyttää lisäarvo tuottajien kannalta että suojella kuluttajien etuja, ETSK suosittelee painokkaasti, että pidetään yllä tislattujen alkoholijuomien alan nykyinen suojelutaso, kun kyse on valinnasta viittausten "valmistuspaikka" tai "alkuperäpaikka" välillä. Uuden terminologian ei tulisi tarkoittaa suuria muutoksia tislattujen alkoholijuomien alalle. Ratkaiseva seikka on paikka, jossa tuote on tislattu ja valmistettu.

4.4 Jäsenvaltiot vastaavat suojattujen maantieteellisten merkintöjen lainvastaisen käytön valvonnasta, ja komissiolle tulisi ilmoittaa sääntöjen soveltamisesta jäsenvaltioissa, mikä tarjoaa asianmukaiset puitteet väärennetyjen juomien poistamiseksi markkinoilta.

4.5 Komitea pitää tervetulleena vastaväitemenettelyä, joka antaa osapuolille mahdollisuuden päästä sopimukseen, sillä kyseinen menettely on entistä kevyempi, mikä ei kuitenkaan vaikuta tuloksiin.

4.6 Liitteen III korvaava tislattujen alkoholijuomien maantieteellisten merkintöjen rekisteri tulisi nähdä keinona uudenaikaistaa mallia ilman että se vaikuttaa järjestelmän käsittämiin oikeuksiin, velvoitteisiin tai avoimuuteen.

Bryssel 29. maaliskuuta 2017.

Euroopan talous- ja sosiaalikomitean
puheenjohtaja
Georges DASSIS
